

venne
dijm
p

P. 1475.

Petari Brennerin
Sijmeinen Puhe,

Ruin

Hän Stockholmin Kaupungin eteläi-
sen Portin kautta ulosvietin
väkivallaiselle kuolemalle,
s. 4. p. Heinäkunsa 1720.

Kuotsista Suomeksi käätty.

WASA, 1780.

Prändätty Georg Wilhelm Lindicerlida.

O! Korkein Lohdutus tuskasa, Mut' etten
velkä kuolemasa, Kosk' sitä nyt maistan,
Nijn pysy täällä Tykönan, etten Sinua
poiskiellä: Kyrie Eleeson!

Syt pitä minun makaman mullasa: ja
jos minua aahulla etsit, nijn en mi-
nä ole. Näillä sanoilla, jotka ovat ne
wimmeiset Jobin 7 Lugusa, alotan minä mi-
nun wimmeisen puheni surun lajosa teidän ty-
gönne, jotka nijn suurena paljoudesa täsä kooja os-
lette, katselomasa minun weristä uloskäymistäni
mailmasta. Nyt pitä minun makaman mulla-
sa 10. Edestuodut Jobin sanat ovat itsesäns sel-
kiät, ja ej tarwitse yhtäkän selitystä: minun esi-
merkkini on andawa painawimman päällesowit-
tamisen niistä, koska minä osennan pääni rante-
helle ja minun teloitettu ruumiini maahan alas-
kaiwetaan. Että eläwäiset puhuwat kuolleitten
ylitse, on yri asia jota me pian jokapäiwäisesti ni-
tä nijn kutsutuita Ruumin-saarnoja kuullesam ha-
waitsemme: mutta että kuolleet puhuwat eläwi-
le, kuoltuansa, se näyttä oudommalle; kuitengin
on se tosi, koska Pyhä Raamattu siitä meille an-
da todisturen: Apostoli sano: Abel puhu vielä,
waikka hän kuollut on, Ebr. 11. Jos nyt A-
bel uskons ja werens kautta puhu, sittekuin hän
kuitengin ennen usiambaa tuhatta vuotta on kuol-
lut: nijn olen minä myös aiatellut jotakin puhua,
ehkä minä sekä maallisen että luonnollisen elämä-

ni wuori jo, en paljo muutoin, kuin kuollut olen, sillä rauta, joka minun elämäni langan on poikki leikkawa, on jo teroittettu ja rippu niskoillani. Se on urhollisuus ymmärryelmä, niitä uskoa jotka ei ole uskottawat; mutta tahdon urhollisuus on, kärsiwällisesti kanda waiwoiansa a).

Monti teidän seasanne taita ihmedellen ajatella: kuinga se on mahdollinen, että yri mies, joka löytää itsensä yhdesä mailman edes niin onnettomas ja peljättäwässä tilassa, taita ahdisturen tähden awaata suunsa ja puhua? Eikö häwäistys mahda särkeä hänen sydäntänsä? Eikö se pilka ja häpät, jota hänen karwas osansa hänelle iakaa, mahda hänen ajaturiansa ja muistoansa sekoittaa? Elikä wähinnaikin mahdais kuoleman pelko tehdä kiellä kelmottomari, hitaari ja fangiari puhumaan ja sydämens ajatusta selittämään? Sellaisia teidän ajaturianne minä kohtelen tällä wastaurella: et ruumis tunne yhtäkään kipua, koska sydän on taiwaasa ja taiwas sydämeitä b).

Jerikon wesi oli niin paha ja katkera, ettei asujamet tainnet siitä juoda, mutta sittekuin Propheta oli heittänyt wahan suolaa kairwohon, niin tuli wesi hywäri ja terwelliseri 2 Kun. K. 2: 21. Jos et lohduksen Jumala ansaitsemattomasta erinomaisesta taiwallisesta armossa olisi wuodattanut woimallista lohduksians minun heikoon sydämeeni, ja sen kautta olisi makeuttanut minun karwasta tuskant, niin minä tyllä uskon, että

¶ 2

minä

a) Improbabilia credere, fortitudo intellectus est; sed molestias patienter perferre, hæc fortitudo voluntatis est.

b) Nihil sentit corpus in nervo, cum cor in cælo & cælum in corde.

mindä, yhdessä sanan puhumata, jota pikemmin
 sitä paremmin häpiästäni ja wiheliäisyhdestäni
 päästäyeni, kohta olisin andanut peittää kaswoni,
 ja heittänyt itseni Bōwelin kirwen alle: waan sit-
 te kuin minun Jesuren suuta annoi minun ma-
 kialla hänen suuns andamisella, sittekuin mindä
 sain maistaa sitä taimallista mannaa, niin minun
 on käynyt niinkuin Jonathanin: koska hän satut-
 ti sauwansa pään humajaan, niin hänen silmän-
 sä wilpannut 1 Sam. 14. Minä seison siis täl-
 lä platsilla Herran woimasa niin tywenellä mie-
 lellä ja Jumalasi wakuutetulla sydämellä, että
 mindä ennen tätä, ustiasti enämmin hämmästyisä-
 ni olen seisonut Saarnastuolisani. Nyt mindä oi-
 kein ymmärrän Pawalin sanan: Niinkuin mur-
 helliset, ja kuitengin aina iloiset 2 Kor. 6: 10.
 Nyt käy minulle niinkuin sillä pienelle yön wal-
 keudelle kuulle: waikka hän toisiansa meidän sil-
 misämme pimene, niin kuitengin se osa kuusta on
 kirkas, joka on auringoon päin kääntty; samalla
 tavalla, waikka minun ulkonainen tilant on tei-
 dän edesänne pimiä ja surullinen, niin kuitengin
 minun Jesuren rakkaudelta auringota ylempiäri
 wedetty sydämeni, on täynnä rauhaa ja iloa Yh-
 häsä Hengesä Rom. 14. Jos tahdotte tietä, min-
 gä kautta Jumala tämän lohduksen ja rohken-
 den on andanut minun sydämeeni wuota? niin
 mindä vastaan: rukouren ja sanan kautta; rukourel-
 la olen mindä niinkuin Moses sauwalla (Iöi kal-
 liota) kolkuttanut taimaan owen päälle, ja mi-
 nulle on awaattu yri lohduksen lähde sanasa,
 josta mindä juon rikkaan lohduksen, niinkuin is-
 mewa lapsi imee makeimman maidon äitin rin-
 nastä.

Yhdet ainoat sanat Pyhästä Raamatusta ovat olleet voimallisemmat minua ylös ojenda-
maan ja ilahuttamaan, kuin kaikki minun pahal-
da mailmaldani minulle saatettu häpiä on minua
tainnut surulliseksi tehdä; koska Pyhän Hengen
vaikutuksesta nämät Apostolin sanat langeisit mie-
leeni: "Jesüs että hän oli pyhittävä kansan o-
"malla werellänsä, on ulkona portista kärsinyt;
"nijn mengämme siis hänen tygönsä ulos leiristä,
"kandain hänen pilkkaansa." Sillä ei meillä tä-
"sä ole pyhästä kaupungista, waan tulewaista
"me etsimme," Ebr. 13: 12, 13, 14; njin ovat
sen alla nämät lohdulliset ajaturet tulleet minun
mieleeni: O minun kaikkiin Lunastajani Herra
Jesu, koska sinä ulos menit Jerusalemin kaupun-
gin portin kautta, njinkuin pahantekis, golgathan
maella kärsimään ja alakäymään wäkiwallaista
ja kirottua ristin kuolemata; njins wikisti jo silloin
kaikkittetäwäisyhydes walkeudesa näit, että sen
Kuottisa ylöskatsotun Brennerin tänäpäinä piti
ulos käymän Stockholmin eteläisen kaupungin
portin kautta kaulan leikkamisen häpiällistä kuo-
lemaa kuolemaan; mutta minun kaikkein rak-
kain Jesureni, sitä häpiää jota sinä kannoit,
koska sinua pilkattiin, kaskwoille syljettiin ja päätä
sinulle wääneldiin, sitä et sinä ollut koskan an-
sainnut, sinä olit kunnian Kuningas, mihi sinä
tahdoit njin pilkatuksi tulla? Sitäwarten, poikani,
wasta hän minulle, että minä tänäpäinä pyhitäi-
sin ja poisottaisin sinun häpiästä: kuinga minä nyt
muutoin ajattelin kuin näin? Jos Jesüs rak-
kaudesta minua kohtaan ei ole wältännyt kanda
minun häpiätäni ja pilkkaani, njin kaupungin si-

sällä kuin ulkona siitä, aina pääkalloin paikalle ja ristille asti, niin tahdon myös minä kiltollisuudesta händä kohtaan mielelläni tänäpäinä ulos käydä tänne leiritin, kändamaan hänen pilkaansa: minä sanon hänen pilkaansa: sillä sen salaisen ja kiltisimmän yhdistyksen voimasta, kuin yhden uskottaisen Jumalan lapsen ja hänen Jesurensa waihellalla on, niin omistaa JEsus sen uskottaisen sielun kärsimisen, niinkuin se olisi hänen oma kärsimisensä. Tästä käy sananlaskun jälkeen; mitä yhdellä ystäwällä on sitä taita toinen nauttia c); sentähden otan minä JEsuren wanhurskautuden, ja hän otta minun pilkani; hän otta minun weriruffiat syndini, ja minä otan hänen werisen ansionsa, en minä sillen elä taikka kärsi, waan Christus elää ja kärsi minusa ja minä hänesä; sentähden eikä häpiä eikä kadotus taida olla minusa, sillä minä olen Christuresa.

Koska minä nyt tällä muotoo uskon silmillä ristini salaisuutta katselen, niin, sen stahan, että minä, niinkuin te ajattelette, seisoin ja häpeisin tässä paikassa, en minä mielestäni taida kyllä iloita sen ylitse, että Jumalaldani saan sen kunnian, ehken wiattomuudesta, kuitengin jollakin muotoo pilkassa, hänen poikans kuwan kaldaisevi tulla.

Tämä on nyt piniä tapaus ja hulluus luonnollisen ja maallisen ihmisen mielestä: Hercules *) ei taitanut woittaa Anteussta ennenkuin hän nosti hänen ylös maasta, hänen äitistänsä. Niin kuwan kuin sydän rippu luondokappaleissa, ja on tänn:

c) Amicorum omnia communia.

*) Ni, pakanain turhain juttuin jälkeen, werrattoin anaari, wi doin ylösotettu Jumalitten sekaan, mainitan myöös 2. Race. 4: 19.

täynnän mailman rakkautta, niin rippu myös peitet ymmärryksen silmäin edessä, ettei ne taida käsittää, kuinga manna ja makeus taita lähteä sen kuolleen jalopeuran raadosta; se on: Kuinga Jumalan lapsen, vaikka heillä ulkonaisesti olis raskain wiheliäisyys, kuitengin siitä ja sen alla löytyvät sisällisesti tykönsä käsittämättömän suloisen lohdutuksen. Tätä, sanon minä, ei yrökän luonollinen ihminen ymmärrä eikä tiedä; mutta hywästi suunnattu olkon Jumala! joka on awannut minun silmäni: minä maistan syömästä lähtewän makeuden Duom. 14: sillä sittekuin minä raskahan kiltwoituksen jälkeen Jumalan armon kautta melkein olen oppinut sen tarpeellisen Christillishden läryn, joka seisoo itsensä pois kieltämises: sittekuin minä olen itseni kokonans Jumalalle ylönnandanut; niin on minun tahtoni kaiteri upotettu ja ylös nielty hänen tahtoonsa: niin että Jumalan tahto ja minun tahtoni on yri tahto: minä tahdon mitä hän tahto, sillä minä olen wakuutettu, ettei hän, niinkuin minun Isäni ja minun Jumalani, tahdo minulle pahaa, minä tiedän kaikki Jumalalda tulewan mitä minulle tapattu; jos se tule Jumalalda, joka on hywden lähde, niin se mahta olla hywä: jos se on hywä, niin en minä taida muuta kuin iloita sen ylitse. Ja siinä te kuulette syyn, mingätshden minä Apostolin kansa sanon: niinkuin murheksinen, mutta aina iloinen. Ei kukaan ole siihen nähden onnellinen taikka onnetoin, että toinen hänen sellaisna pitä, waan niinmuodoin hän on onnellinen taikka onnetoin kuin hän itse tilaansa on tytwäinen taikka tytwätoin. d) Te Katsellette mi-

nun välleni, ja ette muuta hawaitse, kuin surtta, häpiätä ja pilkkaa mailman edes: waan minä nostan silmäni Stephanin kansa ulos taimaseen, ja minä näen jo uskosa kruunun, wanhuriskauden, ilon ja autuuden, jolla minun Jesuyeni kohtikänä minun on lahjottawa. Sentähden niin wähdän kuin häpiä minua taita lijkuttaa, niin wähdän taita myös kuoleman pelko minun sydändäni huolettaa. Kuolema, joka Jobilda kutsutan pelkoin kunin gari, hän on luonnolliselle ihmiselle hirmuinen: kuoleman seurakumpani yhdelle katumattomalle ihmiselle, joka on puintä tulesta ja tulikiwestä pala- wa ijankaikkisuus, on peliättäväinen. Mutta yri Jumalan lapsi, joka on saanut elämänsä Christus- resa, joka hänessä on tehnyt kutsumisensa wahwari, ja uskon kautta saanut ylitse woittawaisen Heu- gen todisturen sydämeens autuudestaan: se lukee kuoleman korkeimmari woitorenja. Niin minä myös nyt teen: kuinga minä kuolemata wihaisin, joka en ytdä koko mailman kunniaata yhden former knäpähdöyren arwoisna sitä autuutta vastaan, kuin se minulle saattaa: kuinga minä pelkäisin kuole- mata, joka, halusta ulos sanomattoman taimalliseen riemuun, en huoli siitä wimmteisestä kirwen lyö- misestä enämmin kuin kirpun puremisestä. Terwe tulduas rakas kuolema! terwe tulduas minun Mo- sereni! tule! tule! ja wie yhtä waiwattua Isra- elitaa ulos Egyptistä, joka Pharaon lastyläiset, pahat ihmiset, owat hänen raskatantet raskaalla ty- öllä ja tehnet hänelle elämänsä juuri karwaari.

Wiisitoista ajastakaa olen minä, ulkona tämän walda-kunnan rajoja, seurannut sodan waaroja, ol- lut rautoihin ja kableisiin suljettuna, fangina We-
näk

näläisten ja Turkkein alla, ja ulos seisonut niitä
 waaroja, joita senkallaiset kovat tapauret yhteise-
 ssi myötäns tuovat; kuitengan ej ole nömät wai-
 wat niin paljo ahdistanet minun mieländäni, ettei
 ne monelaiset hirmuiset myrkkyllisten murha kiel-
 den walhet vielä enämmin ole arastellet minun
 sydändäni; minä olen Davidin kansa saanut tu-
 ta, "mitä wdärä kjeli taita tehdä, ja mitä se tat-
 "ta toimittaa, se on ollut minulle niinkuin wäke-
 "wän teräwät nuolet, niinkuin tuli katawisa Ps 20
 3, 4. Minä olen wihollisen maasa lödyt miekan su-
 ulla, ja se on tehnyt kipua ruumisa, mutta minä
 olen maanmiehildäni lödyt suun miekalla, ja se on
 raskaammalla tawalla haawoittanut sielua. Mi-
 nä tunnustan itseni Jumalan edes olewan yhden
 niistä suurimmista syndisistä, minä olen Manasen
 kansa paljon pahaa tehnyt, ja suuren pahennoksen
 matkaan saattanut: minä tunnustan myös mail-
 man edes, että minulla on ollut monda erehdystä
 ja rikosta; se wirku tuli, joka syndymähekkellä pe-
 riynnin himosta syttyi minun sielufani, on sitte
 usein tygöottawasa iästä, minulle mielipahari, u-
 los lödnyt turmelewaiseen lieškaan; mutta sen mi-
 nä nyt wimmieissiläni kuitengin sanon: jos wi-
 han ja kateuden siasa Christillinen rakkaus olis
 minun menoani ulos toimittanut, niin ej suingan
 raiškaa olisi malaari katjottu, Ewangeliumista
 puhuareni, paljo wähemmin olis miurusta ulos
 lewitetty niin hirmuisia walheita, joita mailman
 duomari minulle edes wastauyxi ferran on ilmoit-
 tawa, ettei ne koskan ole todet oleet, silloin saa-
 dan nähda, jos ej moni tehdyllä työllä ole etsi-
 nyt minua paetella ja minun päälleni walehdel-

la, sen päälle, että omista pahoista töistäns, joita minä en ole tainnut ilmoittamata olla, olis itsensä suurembaan rauhaan asettanut. Minä sanon nyt niinkuin totuden, jolla minä menen iankaikkisutteen! ehkä minä tunnustan itseni, oikeudella, joka itsensä Ruotsin laisa perusta, oikein olemaan kuolemaan duomitun, niin tietä kuitengin Jumala niin olewan: nimittäin, jos ei walhe, wiha ja kateus minua olisi niin waiwautanut ja rasittanut, niin en minä suingan olisi tässä tänäpänä soisonut: sillä minun sielulleni on tullut ikäväri asua niiden tyköndä, jotka rauhaa wihawat. Kuitengin ylistetty olkon Jumala! joka antaa sen päivän waijeta, jolla minä otetaan ulos Kebedarin majoista ja kätetään hänen majasans pahaa sielen ruostasta. Nyt korottaa hän minun pääni, minun wihollisteni ylitse jotka minun ympärilläni ovat: sillä minä tahdon hänen majasans kistosta uhrata, minä tahdon wiesata ja soittaa Herralle iankaikkisesti. Mutta pois, pois! te harmilliset ajatukset, jotka tahdotte selkoittaa itsenne minun ilooni ja hämmendä sen huwituren, kuin minulla on autuallisen kuolemani tutkimisesta: o! makkia kuolema, minä halajan sinua, niinkuin palwelia halaja warjoa ja orja työnsä loppua Job. 7. O! autuallinen kuolema minun suuri woittoni! Pauhawast' merest' rannall' saan

Jloisell' nostatotta,
 Mun ruumin' hautaan (hirsipuun alle) pannahan
 (anna raadon maata) Hengeni Jumal' ottaa,
 Vimendest' walkeuteen,
 Köyhdestä rikkauten,
 Lewottomuudest' lepoon

Koska Philippus Macedonian kuningas kuuli puhuttavan Athenin kaupungin jalosta kauneudesta, tuli hänelle sellainen mieliteko sitä omistoa, että hän sanoi: Taikka rahalla eli miekalla minä laitan, että tämä kaupunki tule minun omaksi. e) Minä tiedän ja näen yhden toisen kaupungin, Jerusalemin joka ylhäällä on; josta autuat suurembia saavat kuin halainnet ovat, f) josta minua odottaa yri seura Engeleistä ja kruunatuista pyhistä, josta minä en ainoastans saa olla osallisuudes Christusen kirkastetun ruumin kansa (josta yri ainoa weren pisara taita autuaxi tehdä), mutta josta minä myös löydän kaiken autuuden lähteen, kuin on se suuri Jehowa, jonga kaskoista ulossanomattomat hekuman wirrat ruumin ja sielun päälle wuotawat, ja sen kaiken niin ilahuttawalla muutorella, että wielä 100 wuoden peräst (minä puhun ihmisten tawalla, sillä tawwaas ei lueta wuosia taikka aikoja, että kaikki on ijankaitinen) ilo on niin uusi ja uusin mafia, kuin se olit ensi silmänräpäyres tawwaseen tuldaissaa, o kuinga minulle jo maa on halpaa tawwasta ajatellesani; sentähden minä sanon: raudalla ja itse Dawelin kirwellä tahdon minä awata itselleni tänäpäänä tien ja portin siihen kaupunkiin, ja en minä wäsy, ehkä minun ulkonainen ihminen hukkuu, sillä minä tieden että minun wainwani joka kuitenkin ajallinen ja fewiä on, saatta (yhden ainoan yömän kautta) ijankaittisen ja määrättömän kuningas

e) Ut hæc urbs mea sit, vel auro vel ferro efficiam.

f) Ubi beatorum præmia majora sunt, quam eorum desideris.

nian minulle 2 Cor. 4: 17. Paina, Brenneri sil-
 mäs wähäisen umbeen, ja sinä olet kohta näkewä
 ijankaikkisen ilon. Taa nyt minä kiitän Jumala-
 tani, että yri kuolema ja taiwas on. Ja tämä on
 nyt mitä minä enimiten omai lohdutuxeni olen
 tahtonut puhua minun rohkeudeni syystä, toivo-
 tuxella että se mahdais joutua niille waroituxeri,
 jotka taitamattomudesta (en minä tahdo kowein-
 min sanoa) Jumalan Hengen armolahjoja minu-
 sa ovat pilkannet, senkautta että he sen taiwalli-
 sen lohdutuxen woimallista waikutusta ovat siri-
 ulostoimittanet kuin syndinen ja luonnollinen o-
 lis. Rakkaat ystäwät, en minä tästä sen päälle pu-
 hu, että minä walitaisin teidän ajattoman ja pe-
 rustamattoman haluttoman duomitsemisenne ylit-
 se; ei, minä teen sen kansakärswällisyydestä, ja
 tahdon etette rupeisi Jumalan duomarin wirkaan,
 ettette senkautta langeisi hänen kostoons ja hänen
 rangaisewan kätensä ala; sillä se on kuitengin roh-
 tia ja yspää edes ottaminen, että yri ihmisen uskals-
 da taitawansa sitä duomita, joka hänen lähim-
 mäisensä sydämes salattu on, se on yrin yri Ju-
 malan kaikkietäwäisyyden omaisuus, ja hän on
 se ainoa joka taita tutkia sydämen ja koetella mu-
 nastuut.

Nyt käämään minä puheni yhteisesti teidän ty-
 gönne jotka tässä saapuilla olette, ja koska minä
 tänäpäinä tänne tuotu olen tällä platsilla minun
 maallista majaani pois pannareni, niin olen mi-
 nä tahtonut siitä ohkeroida, että te minun kuole-
 mani jälkeen pidäisitte muistosa tämän manauxen,
 joka kuulu näin Phil. 2: 12. Laittakat pelwolla
 ja wapistuxella, että te autuagi tulisitte. Joka on
 sama

sama kuin se jota Petari i Epist. i. ndillä sanoilla ulos merkitsee: Katsokat, että te teidän wiispymie senne ajan pelwosa waelaisitte.

Plinius on kirjoittanut myyrästä, että se eläin
sänjä on sofia, mutta kuolesans alka silmiä awaja-
maang). Meidän ihmisten kansa on pian samoin
laita, niinkauwan kuin meidän aikamme iloisesti
kuluu, niinkauwan kuin me elämme maallises
murhes, hekumas ja suruttomuudes, niin emme
taida koskan oikein nähä ja ajatella, kuinga ka-
townainen se warjomeno maailmas on, jonga perä-
än me suurimmalla sekä ruumin että sielun waa-
ralla niin kiiwasti pyrimme. Mailma sowaise mei-
dän petollisilla turhuudellans, ja se kds niinkuin
yri oppenut on sanonut: ulkonaisen tunnon wo-
imat estetän waikutusesans, koska ne joita tundes-
man pidäs tunnon ylitse asetetaan h); niin että
yri maallisesti mielistynyt ihminen on näkewillä
silmillä sofia ja kuulewilla korwilla kuuroi, ej toisitt
kuin Catadupalaiset, yri kansa joka asu Niluxen
wirran tykönä, joista Cicero kirjoitta *): että he,
sen wakewan paubinan tähden yhdestä koskesta
(eli koukkahestä) sillä paikalta, owat niinkuin ku-
ulon woiman olisit kadottanet. Niin owat ne
maalliset orjat tunnosansa sowaistut, ej he taida
nähdä syndein kauhistusta, uuden syndymisen tar-
peellisuutta, suruttomuuden kadottawaista lop-
pua; he eläwät mailman kansa ja tekewät syndid
joukon kansa, mutta kaiken tämän alla tekewät
itseks

g) Oculos incipit moriendo aperire.

h) Omne sensibile positum supra sensum, impedit sensationem.

*) In Somnio Scipionis.

itsellensä kuitengin toivoa autuudesta. Sentäl-
laiselta sokeudelta ihminen waiwataant niinkau-
wan, kuin hän saa elää syndises lewosans ja ma-
allises huwituressans: waan kuin Herra alkaa etsi-
keleämään, kuin Jumalan nuolet owat tarttunet
sieluhun, kuin Behalin ojat rupewat pauhamaan,
kuin omatundo heräjä ja alkaa kutuustelemaan,
kuinga kutsuustans Christures on tehty, kuin
kuolema uhkaa onnettomalla ijankaikkisuudella,
ja helwetin liekki jo niinkuin seisoo syndisen kaswo-
in edes. Ah! silloin rupewat wasta silmät aukene-
maan, silloin tahto sydän epäilyestä, pelwosta
ja epätoiwosta pakahtua tuhanteen kappaleeseen;
synnin tutkain ja omantunnon waiwa leikkawat
sielusa niinkuin terdwät partaweitset, silloin saa-
dan nähdä sisällinen turmeluyens, silloin syndi-
nen wasta hawaitsee, että hän on oikia Magur-
misabib, niinkuin Jeremia kutsu Wabburin, se
on: pelko itsellensä*). Silloin ei tahdo Phariseu-
sten wanhurkaus auttaa: ei, ei! ei se kiusauren
hetkellä ole pysyväinen. Jumalan wanhurkaus
jylisee ja osottaa niille suuruttomille sui-Christi-
tyille heidän osans ulkokullattuin kansa yhdes
järwes joka palaa tulesta ja tulikiwestä. Uskokat
sitä joka koetellut on, se tahta parhain siitä puhua.
Sentähden minä sanon: jos te tahdotte wältää
nijn hirmuisen tunnon waiwan, niin ulosheiso-
mattoman pinnan sielusa lehkä, jos niin olis Ju-
malan tahto, minä kyllä toiwottaisin, että hän
pans kaikki suuruttomat syndiset yhden kowan
ahdisturen kutorman ala, ja niin opettais heidän
tundemaan mitä suurttomuus sanoa tahto, mingä
tustan

*) Eli pelko jokataholla. Jer. 20: 3.

tuskan syndi jo täällä ajas sielusa taitaa matkaan saattaa, kuinga katkera ja ulos seisomatoim paljas esimakufin kadotuksesta on), minä sanon vielä kerran, jos ette kerran tahdo ylös myöhän sen rikkaan purpura sunkkarin kansa nostaa silmiänne ja nähdä Abrahamia taambana, niin minä neuwon teitä, että te pyhiitte suruttomuuden unett silmistänne, katsotte ylös Jesuren nimeen, yriwakaisesti rupette autuudenne työhön, ja laitate pelwolla ja wapisturella että te autuayi tullette.

Yri Jumalan lapsi, joka ajatustens kansa on ulos mennyt mailmasta, jonga meno on taiwaisa, koska hän seiso jo niinkuin ijankaiikkisuuden owella, niin hän saa, niinkuin minä hawaitsen, yhden walkeuden joka ylitsekäy kaikkein kirjian oppineitten taidon mailmasta: minä olen myös jotakin lufenut; waan nyt minä löydän tykönäni, että sen walkeuden wälillä, jonga kirjat owat sytyttäneet ymmärryseen, ja sen walkeuden, jonga Jumalan sanan kautta kirkian ahdisturen alla on andanut sielusa ylösikäydä, sittekuin se luondo kappaleista on hänen tygöns wedetty, jonga minä Dawidin kansa kutsun salaturi totuuderi ja salaturi wisauderi; on niin suuri eroitus, kuin pimenneen kuun ja puolipäiwänä kirkkaimmasit paistawan auringon wälillä. Sentähden kuin minä tässä Jumalalta suodusa walkeudessa meidän aikam Christillishyittä katselen, niin minä pelkän sanoma mitä minä ajattelen; kuitengin Jesuren rakkauden tähden, joka minua waati, selitän minä ajatureni: Ah! minä pelkän, että tämän ajan Christityt suurimmasta osasta tulewat ijankaikkisen kadot

Padoteturi: syh ja perustus tähän minun pelkoon
ni on tämä: minä olen arrestissani tarkalla ahkeru-
della tutkinut Jumalan järjestystä, josta hän ijan-
kaikisessa totuudessa sanasi, on luwannut ihmisel-
le autuuden andaa: mutta koska minä senjälken
olen koetellut nykyistä Christillisyyttä, niin olen
minä ajatellut mitä Walla sanoi: Taiikka nämät
ei ole todet, elikkä emme ole Christityt. i) Taiikka
pitä Jumalan poikkeaman järjestyksestänsä, elikkä ei
taida nämät Christityt autuaxi tulla. Philosophit
(Pakanalliset wiisaat) uskoit niinkuin pakanat,
mutta elit kauniimmasti kuin meidän Christityt:
me uskomme niinkuin Christityt, mutta elämme
häpiällisemmin kuin pakanat, jaa kuin perkelet
ihmisten habmosa. Mitä säätyä päin hywänsä
minä itseni kädän, sanan lyhdyllä kädessäni,
etsimään, niin löydän minä kaikki olewan nimi-
Christityillä täytettyä, k) suu-Christityillä, jotka
ynnä palwelewat Jumalata ja mammonata: mi-
stä se tulee? Se tulee siitä: että perustamattoma-
sta kadottawaisesta luulosta tehdään itsellensä ke-
wiä ajatus autuuden saamisesta, ikänäns kuin tai-
waan owi itsestänns jokaiselle aukenis, niinkuin
Petarin sangihuonen owi; waan jos niin olis,
miksi sitten Jumalan Hengi meitä niin hartaasti
neuvois, että me pelwolla ja wapisturella autuut-
tam laittaisimme. Minä sanon niinkuin yri joka
ei enää yhtän osaa maailmas ota, ja sentähden ei
tarwaitse mielin kielin puhua: olkon se Pappi,
Magisteri, Doktor eli Piispa, jousei hän sitä nuh-
tele, ettei ensin osa mene edemmäksi, waan pidättä-
wät

i) Aut hæc non sunt uera, aut nos non sumus Christiani.

k) Christiano nomine dealbati.

wät ulkonaiseen Jumalisuuden harjoitukseen, joset hän teroita mailman ja itsemme pois kieltämisestä; jos hän luulee uskon Christuksen päälle taitawan olla ilman puhdasta rakkautta Jumalan ja meidän lähimmäisem tykö: niin hän on sopia taluttaja, baalita, wäärä propheta jonga kielen kautta walhen hengi satana puhu. Hänen huuldens puhe on hänen suunsa syndi ja hän juttele kirouria ja walhetta. Psalm. 59: 13.

Se on yri ijankaifkinen järkähtämätöin totuus, että usko Jesuren päälle meidän autuuri tekee; mutta tosi on myös se: ilman pyhyyttä ei yriäkän taida Jumalata nähdä Ebr. 12: 14. Sentähden ne kuin eroittawat hyviä töitä, yhtä pyhää tarkaa elämätä, uskosta, niiden pitä kerran parandamattomaksi wahingorens löytämän, ettei he woi eroittaa mitä Jumalan wanhurskaus syndisen ylitse on yhdistännyt, minä ajattelen tulda ja kuitengin pimeyttä helwetisä. Apostoli sano: meidän pitä lait-taman: sanalla on hänen kielesäns erinomainen paino; ja osotetaan sillä, ettei tehritte huutaa Herra, Herra, taikka Judalaisten kansa, tässä on Herran Templi, meillä on se puhdas Lutheruksen oppi: ei, waan tässä tarwitaan yri työ rakkaudes, yri pysy-wäinen kilwoitus, yri lihan ristinnaulitseminen, yri mailman pois kieltäminen, yri wäkiwalda taitwan walbakunnan päälle, yri juoremisen palkan perään 1 Cor. 9. Ei kukaan taida sitä kieltä, että Apostolit ja heidän opetus lapsens, ne ensimmäiset Christitnyt, owat ymärtänet oikian autuuden tien: niiden esimerkin pitä lähes Christuksen elämätä so-piman meille esikuuri. Mutta ottakat nyt eteen-ne se pyhä Uusi Testamenti, niin hywin kuin Kir-

Kohistoria, niin teidän pitää saaman nähdä, ettei he ole seisahdaneet paljaseen saarnaan eli tietoon Christuksesta, paljo vähemmin ulkonaisiin Jumalisuuden tapoihin; ei, he waadit uskon hedelmiä, Christillisiä awuja, pyhää ja tarkkaa elämätä. Sentähden päätän minä niin; taikka nyt Apostolit ja ne ensimmäiset Christityt owat oleet hullut, jos he owat tiennet että he helpommalla tavalla olisit tainnet autuuri tulla, ja kuitengin pois kieldänet maallisen huwituyen, ja kaikkia kuin olis taitanut ilahuttaa heidän luonnollista mielensä; elikkä myös owat tämän ajan Christityt kaukana oikiasta autuuden tiestä. Laittakat pelwola ja wapistuyella että te autuuri tulette.

Yhden Christityn ei tarwitse ajatella ettei hän waelluyens ajan alla tässä maailmassa taida olla iloitten ja tytywäin sydämesäns, waikka hän pelwolla ja wapistuyella pitää huolda autuudestans: aiwan hywin; ei tämä pelko estä iloa: se warjele meidän waiwon suruttomuudesta. Sentähden sano Lutherus: iloisembaa ihmistä ei löydy, kuin yri Jumalinen Christitty. Yri tytär joka on saanut kallijn demanti-formuyen isäldänsä, waroituyella hywin peräänkatsomaan, ettei hän niin kallista lahiaa kadottaisi; hänellä on pelko, mutta vielä suurempi ilo; hän pelkää että hän kewidsti huolimattomuuden kautta kadottais niin jalon formuyen, hän pelkää jos sellaista tapahduis, että hän wihoittais isänsä. Mutta hän iloitse kuitengin enämmin; hän iloitse isän rakkaan sydämen ylitse, ja hän iloitse sen saadun kallijn lahjan ylitse. Niin taita yhden Jumalan lapsen tykönsä pelko ja ilo olla yhdesä.

Tertullianus kutsu yhden Christityn salutis funambulam, ihmiseri joka autuutta etseisänsä niin-
kuin

Kuin nuoran päällä hyypelee; joka nuoran päällä hyypele sen pitää ahkeroitseman itsiänsä että hywin pösyä kohdallansa, jos hän tekee yhdengän harhan askeleen, niin hän taita kewiästi langeta, ja niskansa eli luunsa murtaa. Autuuden tie on kaita, ahdas ja liukas, jousei ojeti mennä edespäin, niin lanteaan oikialle kädelle suruttomuuteen, wasemmalle epäilyeen, molemmalla tavalla syöstään itsens helwettijn. Rudolph yri Försti Anhaltista, joka Keisarin Maximilianin 1. alla oli monikahamat Ferrat Benetianit woittanut, piti wapunasansa yhden neitsen, joka fadisa wapisewalla kädellä wei ruokaa yhdelle jalopeuralle, tällä päällekirjoituxella: Aina pelwosa. Me kannamme tawarame heikoisa astioisa, sentähden se on autuas, joka aina pelkää: mutta joka sydämensä paadutta se langee onnettomuuteen. Yri opettaja on sanonut: Karitsa joka makaa suden kansa yhdesä luolasa, pelkää ja wapisee alati. Ah! mitkä ei meillä ole raatelewaiset sudet niin hywin sisällämme kuin ulkona meistä: mailma on yri ryöwäritten luola, satan käy ympärins niinkuin kiljuwa jalopeura etsein kenen hän njelis, sentähden palwelkat Jumalattanne pelwolla, ja iloittkat wapistuxella; laittakat pelwolla ja wapistuxella että te autuaxi tulisitte. Koska yri kunniallinen palkka on odotettawana, niin waiwasta ja työstä ei lukua pidetä; taiwaan autuus on niin arwamatoin ja suuri, kuin Jumala itse on; niinmuodoin kuin hän itse on meidän autuuden ja kaikki kaikisa, jos sitä silläkin pidäis itsellens toimittaman, että itse helwetin ja kaikkein mailman pijnain kautta käydäisin sen perään, niin ei se olisi lijari: yri aino silmänräpäys taiwaasa, taita kaikki mayaa. O sokiat mailman orjat! mitä

te toimitatte? mitä te työtä teette? minkä perään te juorette? kunninan, rikkauden, maallisten etuin perään? Ettekät niitä kuin Christitylle paremmin sopiwat. Mitä sellaiset owat, yri warjo, tomu, tuuli, elikkä että minä Jumalin kansa selkiästi mahdan sanoa, ne owat raiska. En minä nyt tahdo puhua kansanne niinkuin Christityin kansa, sillä siinä tapauksessa taidaisin minä Jumalan sanasta vastaan sanomattomasti teille osottaa, että Jumalan lapsen ei suingan pidä pyrkinän minkään sellaisen perään, ei; Christus sano: kootkat teille ne tawaroita taiwaasa, joita eikä ruoste eikä koi kuluta. Minä tahdon nyt waan puhua kansanne niinkuin järjellisten ihmisten kansa, ja jättä tämän ainoan teidän tarkembaan peräänajatuksenne; anna olla o ihminen että sinä niin kauwas ennättäisit maailmasa ja tulisit omistamaan ne useimmat maalliset onnellisuudet, niin kuitengin senälken kuin muistelen lukevani Boerhiuren tykönä: Ei yrkän ole niin onnellinen taikka säätyhys ja tilaans niin tytywäinen, ettei vielä jotakuta hänelä puuttuwata itsellensä toiwottaisi. 1) Ei kellän ihmisellä ole koskan ollut enämmin maallista iloa ja ajallista onnee kuin Salomonilla, waan sittekuin hän oli kaikkein heikkein piirin lävitsejuosnut, maistanut ja koetellut kaikkia, langettaa hän niiden ylitse sellaisen päätören. Se on kaikki turhuus. Ilman epäilemätä on se Jumalallinen edeskatsomus sillä ettei meidän huwituksemme täällä alhalla koskan ole täydellinen, tahtonut antaa meille salaisen muistuksen, ettemme tähän maalliseen ajaturiamme kiinnittäisi: Jumala yrin on meidän sielunne le-

poa

1) Nemo tam compositæ felicitatis est, ut non aliqua ex parte cum status sui qualitate rixetur.

poa suopa festipaikka. Wann minä tahdon mennä vielä edemmäksi ja jättä sinulle o ihminen sen ajaturen, että taidaisit mailmas saada kaikkea kuin lihallista mieltä huiwittelis; niin minä kysyn, ystäväni etkö sinä ole yri matkamies? eikö sinä pidä kuoleman? se wanha listto on totisesti wahwa. Ihmiselle on eteen pandu kerran kuolla. Ebr. 9: 27. Jos nyt ihmisen pitää kuoleman niinkuin wiikisti pitää, elämä juore ei taida pidätetää m); niin on se kaiketi wastamaton hulluus, ettei se sofia sielu pidä muresta hywästä majasta ehtori, minä tahdon sanoa, koska hänen elämänsä auringo on laskenut.

Saarnaja sano tosin Kirjans 9: 12. Ei ihminen tiedä aikaans. Ja se on tosi: mutta kuolemansa tietä hän kuitengin että se on wiik: taiwahan tietä hän kunnialliseri; helwetin hirmuiseri; iiankaiikfisuuden loppumattomaxi; elämän lyhykäiseri; kaiken tämän ihminen tietä. Tämän hän usko, ja kuitengin pitää hän ainoastansa siitä huolda, kuin 10, 20, 30 eli ustiambia vuosia (kukatiessi ei niin monda päiwääkän) taidais tulla ruumin ja tämän ajallisen elämän tarpeeri, mutta siitä: josta sille kuolematomalle sielulle iiankaiikfisuudes taidais kända hywin taikka pahoin, siitä hän ei pidä huolda. O Jerusalemin sokeutta! jolla mailman orja niin lyöty on, ettei hän ajattele mitä hänen rauhaans sopis.

Ustambain hulluin edesottamisien seasa joita minä waelluyeni ajalla näin, on tämä ollut yri: minä olen tundenut ihmisen, joka osti hewoksen 30 Riikin dalerilla, waan jongun ajan perästä ajoi hän sen kuoliari, jänistä takaaajaisansa, jonga hän wihdoin satambua ja olis sinä maasa tainnut myyhdä 5 eli 6 hopyäyriin, meidän rahanlaskun jälkeen; minä ajattelin silloin että tämä hänen työnsä oli nyiden lugusta joita tuli katua ja häweta. Mutta tuhatta kertaa suuremman tyhmyyden ne suruttomat ihmiset osottawat jotka heidän sielunsa, sen taiwällisen kirkkouden kyllon, sen m) Currit, nescit vita detineri. Käyttä.

Käsitteämättömän Jumalan säteen, mailman turhuuden ja kato-
waisen syndisen himon edestä, narrin kaupalla satanalle ylö-
andawat. Ah! Esau hulluutta. Jumala loi koko mailman 6
päivän sisällä: waan kuin Jesus tahdoi meille sen kadotetun au-
tunden takaisin woittaa, niin täydyi hänen enimmäin kuin kolme
kymmendä vuotta kärsiä, työtä tehdä ja kuolla sen edestä: se
mahta olla yri arwamatoin tawara, jota Jesus niin werisen ja
pitkällisen työn kautta meille on ansainnut: tahdoi sitkos sijs, o
ihminen, niin häjysti pois tuhлата tämän tawaran; sentähden pel-
jätkämme ettemme joskus hänen lepoonsa tulenisen lupausia hyl-
käisi; ja ettei kengän meistä takaperin jäisi. Opettajat luulewat,
että se esirukous jonga Stephanus teki, koska hän kiwitettiin,
on kaändänyt Apostolin Pawalin: minä tahdon nyt niinkuin yri,
joka waelda kaiken mailman tietä, wuodattaa yhden sydämellise-
sti sisällisen esirukouren niiden, synnis ja suruttomuudes maka-
wain sieluin edestä, että Jumala tahdois tämän minuun hymän-
tahoisen puheni kautta, jonga minä nyt werelläni olen wahwista-
wa, niin liikuttaa heidän sydämensä, että he suruttomuudesta
ylösheräjäisit, ennenkuin he peräti poisnukkawat kuolemaan ja
kadotukseen. Laittakat peliwokka ja wapistorella että te autuari
tulisitte. Nyt minä kirjruhdan puheni lopulle, ja lopulle elämä-
täni; ja tahdon jokaitsele täsä kuolewaisuudes pitkäri ja ikuisi-
ri ajari sanoa hywästi.

Hywästi Suurwaldias Ruotsin Kuningas Friedrich, hywä-
sti leppian Drottningi Ulrika Eleonora; Jumalan armollisen
edestkatsonisen silmä wälwokon teidän kruunuinne ylitse! niin-
kuin pilwen patfas asetti itsens Israelitain ja Egyptiläisten wä-
lille, niin olkon Jumalan woimallinen suojelus Teidän Maje-
steteinne, ja teidän salailten ja julkisten wihollisenne wälillä!
Herran autunden kilpi, hänen oikia kätensä warjelon Seitä, niin-
kuin silmäterää, että Te hänen woimasansa asuisitte rauhas kai-
kista kawallista juonista ja julkisesta wäkiwallasista. Ja että Te
hallitsette rautaisella ajalla, niin uinā toiwotan että Jumala
tahdois andaa te'lle miehiä; newori Isascharin lapsista, joista
seisoo: että he olit taitawat aikain tietäjät ymmärtämään mitä
Israelit tekemän pitä i aika k. 12: 32. Jumala auttakon Teidän
Majestettänne niin taitamaan, päiwänne lopulla, näitä raskaita
maallisia kruunuja Jesuren jalkain juureen maahanlaskea, että
kuoleman jälkeen hänen kädensänsä mahdaisitte saada wanhur-
skanden ja kunnian katomattoman kruunuun.

Hyväsi Kuotsi ja nimenomaan sinä Kuningallinen Residenti Kaupungi Stockholm, minun aikani ovat kuluneet niinkuin warjo, waan sinä Herra pysyt iankaikkisesti, nouse siis ja armahda tätä Sionita, sillä aika on häändä armahda ja aika on tullut Ps. 102: 14. O! Kuotsi, olkon kuinga tabtonsa, niin kuolen minä kuitengin edestäs rakkamalla sydämellä; minä toivotan sentähden, että minun poikki hakattu pääni sinua niin hyödyttäis, kuin Seban Bichrin pojan pää hyödytti sitä Kaupungita abelita, sitte kuin se pois hakattu oli 2 Sam. 20. O! josta se hirmuinen Jumalan wihan raju ilma ja ne kauhiat onnettomunden aallot, jotka niin wäkewäsi lyöwät teidän Hallituyenne ja menesiyenne laiwaa, nyt minun kansani tywenist ja asettuist, ja että minä olisin se oikia Jonas, jonga ulos heittämisellä laiwasta ja yhteydestä, wiha ja myrsky taukois. En minä muuta sano, waan te Kuotsiin asujamet, lufekat wahwarka peräänajaturyella ne ensimmäiset kahderantoista radia toisesta lugusia Jerusalemin häwityren historiaja, joka tawallisesti wirikirjajasa löyty. Kirwes on pandu puun juurelle. Hyväsi Stockholm, kuule minun neuwoani ja tee parannus.

Hyväsi minun ystäwäni, alkät murehtiko tätä minun kuolemani muotoa: ei kukan sentähden ole autuas että hän kuoli tauti wnoteella, haudatijn soitulla ja runninsaarnalla kirkosa: Ei kukan sentähden tule kadoteturi, että hänen kaula leikataan: waan niin se kuuluu: autuat owat ne kuin kuolewat NB. Herasa, yhtä kaikki millä tawalla se tapahdu. Kuin muiden osaa muistellaan, niin kewämmäsi omaansa kannetan n). Kuningaita Generaleja, ylimmäisiä Neuwonandaija wa moni kuollut sellaisella kuolemalla. Vielä enemmän, hän kuin oli kaikkein Kuningasten Kuningas, Kristus, on ristinnaulittu, Brennerin mahdetaan kyllä kaula leikata, Wika joka kaikki muuttaa, tekee usein että yri nimi, joka kuolemasa oli häpiällinen, tulee kuoleman jälkeen rakasteturi: Jumala siunatkon teitä, minun ystäwäni, tässä elämässä, ja johdattakon teitä niin onnellisesti surun laxon läpitse, että me saamme toisiamme lohdella Jumalan waldakunnasa!

Hyväsi minun wiholliseni, andakat tämän werisen uhrin wihaa sowitta: Salomo sano: ne kuolleet ei enä mitän ansaitse, on myös heidän rakkaudensa ja wihansa rauwennut Saarn. 9 Lug. Tahdotteko te vielä purestella minun warjoani, se on, minun nimeäni, sitä en minä taida estä waan ei se minua wähääkän huoleta, sillä minä weisan yhtähywin iloisesi Jumalan pyhäin kansan n) Dum tibi aliena fata narras, leuius tua portas. (Chy

Cherubimin ja Seraphimin kansa, Pyhä, Pyhä, Pyhä, ja Halleluja Karitsan istuimen edes ijankaikkisii Hyväsi, minä annan teille anderi; Jumala siunatkon teitä!

Hyväsi minun ennen tätä wirasa rakkaat weljeni, nytt uskollisimmat saattelijat kuolemalleni. Minä sanon teistä, mitä Pawali sanoi makeimmista ystäwisiän: *Nämä owat kaikki minun auttajani Jumalan waldakundaan, jotka minulle lohdutuxeri olleet owat Col. 4: 11.* Mitä minä toiwoin koska minä itselleni ojennuxeri ja lohdutuxeri teitä jilda kirkasti luwaliselda Commissionilda anoin, sen olen minä ilogeni löytänyt: minun ylistyreni ei taida teitä hyödyttää; mutta minun, niinkuin yhden mailmas hukkunen siunauxeni, pitä teille wiisii woimalisestii annettaman. Jumala siunatkon teitä wiroisanne, että te niinkuin Pitkäisen pojat Marc. 3: 17. Sanan miekalla mahdatte woimalisestii taita häwittää satanan waldakundaa, ja Herran woimasa otta wäkewäldä pois jaaliin, onnellisestii temmata kätälensä tulesta ja palautta syndistä teidens erythyrestä; Jumala siunatkon teidän personanne, teidän emändänne ja lapsenne kaitella ajallisella ja ijankaikkisella siunauxella! Hyväsi minun rakas Nippi-isäni Herr Conradi; kistoria teidän yriwäkaisen neuwonne ja lohdullisen synninpäästönne edestä. Hyväsi Herr Schröder; kistoria teidän kynneldenne ja esirukourenne edestä. Hyväsi Herr Posieth, kistoria teidän malian lohdutuxenne edestä. Hyväsi Herr Gädde, kistoria teidän minulle ensin annetun sydändä wahwistawaisen wakutuxenne edestä. Hyväsi Herr Gaweelin, kistoria weisun ja teidän rehellisyydenne edestä. Hyväsi kaitin, tuhannen kistosta teidän rakkaudenne, teidän ahferudenne, teidän kansakärswällisyydenne ja ystäwyydenne edestä. Minä tahdon ylistä teitä kaikille jumalijille tämän kaupungin asujamille niillä sanoilla, jotka Apostoli sanoi uskollisesta Epaphrodituxestans Phil. 2: 29 niin ottakat nyt näitä Herrasa vastaan kaitella ilolla, ja pitäkät senkaltaiset kunniasa.

Sääkät hyväsi kaikki, jotka täjä kooasa olette, armo ja rauha Herralda olkon teidän ylistenne! andakat nyt minun sieluni piitä hänen tawaseen astumistans ja woiwollisia sisälle käymistans sijhen uuteen Jerusalemijn, saatehduna tuhansilla teidän uskollisilla toiwotuxillanne; rukoullkat minun edestäni Kyrie-Eleeson, ja sanolat: Jumala olkon tälle syndiselle armollinen! O! tawallinen Isä ylösota hänen sieluns ja hengens sinun käsij, Jesuxen kallijn sowindo kuoleman tähden! Amen!

~~316. VIII. 98.~~

Rv Saarnakij.
Brenner

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1448

12 Mx X

